Тошкент оқшоми

Шаҳар ижтимоий-сиёсий газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 78 (8.968) * 1997 йил 9 июль, чоршанба * Сотувда эркин нархда

Ўзбекистон Республикаси ўқув юртларига қабул бўйича Давлат комиссияси томонидан
ТАСДИҚЛАНГАН
1997 йил 3 июль, №2.

Ўзбекистон Республикаси ўқув юртларида ўқитишнинг тўлов-контракт шакли ва тушган маблағларни тақсимлаш тартиби тўғрисида

НИЗОМ

I. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1. Мазкур Низом Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «1997/98 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг олий ўқув юртларига қабул тўғрисида» 1997 йил 1 июлдаги 332-сон қарорига мувофиқ ишлаб чиқилган.

2. Мазкур Низомнинг амал қилиши Ўзбекистон Республикасининг барча ўқув юртларига татбиқ этилади. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан тасдиқланган алоҳида Низомга мувофиқ Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университетига талабалар қабул қилиш бундан мустаснодир.

3. Ўқув юртларига тўлов-контракт асосида талабалар қабул қилиш Вазирлар Маҳкамасининг қарори билан ҳар бир мутахассислик бўйича белгиланган давлат грантларининг умумий сонидан келиб чиқиб амалга оширилади. Тўлов-контракт асосида ўқишга кирувчи абитуриентлар ўқув юртларининг қабул комиссияларига Ўзбекистон Республикаси ўқув юртларига қабул қоидалари тўғрисидаги Низомга мувофиқ ҳужжатларни ва белгиланган намунадаги контрактни топширадилар.

Тўлов-контракт асосида абитуриентларни олий ва ўрта махсус ўқув юртларига талабаликка қабул қилиш Ўзбекистон Республикаси ўқув юртларига қабул қилиш бўйича Давлат комиссиясининг /кейинги ўринларда Давлат комиссияси деб аталади/ қарорига кўра абитуриентларнинг мазкур тоифаси ўртасидаги тест синовлари натижалари бўйича ва улар ўқитишнинг тўлиқ қийматини тўлашлари тўғрисида тузиладиган контракт асосида амалга оширилади.

II. КОНТРАКТНИ РАСМИЙЛАШТИРИШ

4. Шартноманинг томонлари қуйидагилар ҳисобланади: бир томонда - ўқув юрти маъмурияти номидан раҳбар; иккинчи томондан - жисмоний ёки юридик шахс /буюртмачи/.

5. Абитуриентлар ўқув юртига кириш учун зарур бўлган ҳужжатлар билан биргаликда қабул комиссиясига жисмоний ёки юридик шахс /буюртмачи/ томонидан имзоланган контрактни жисмоний шахслар учун — икки нусхада, юридик шахслар учун уч нусхада топширадилар. Контракт бланки республика ўқув юртларининг қабул комиссиялари томонидан берилади.

Давлат комиссияси томонидан абитуриентни талабаликка қабул қилиш тўғрисида қарор қабул қилингандан кейин ўқув юрти 25 августгача тўлиқ расмийлаштирилган контрактни ҳақ тўлаш учун абитуриентга қайтаради.

7. Абитуриентлар 5 сентябрдан кечикмай қабул комиссиясига тузилган контракт шартларига мувофиқ ўқиш учун ҳақ тўланганлиги тўғрисида банк муассасасининг кирим ордерини /жисмоний шахслар учун/ ёки тўлов топшириғини /юридик шахслар учун/ топширадилар.

8.Абитуриентларни тўлов-контракт асосида талабаликка қабул қилиш тўғрисидаги буйруқ ўқиш учун ҳақ тўланганлиги ҳақида тегишли тасдиқнома олингандан кейин ўқув юрти томонидан 10 сентябрдан кечикмай чиқарилади.

III. ҲАҚ ТЎЛАШ ТАРТИБИ ВА МИҚДОРИ

9. Ўқиш учун ҳақ тўлаш миқдори Молия вазирлиги ҳамда Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги томонидан ўқув юртларига эга бўлган тегишли вазирликлар ва идоралар билан келишув бўйича белгиланади. Ҳар бир ўқув йили учун ҳақ тўлаш ўқишнинг кундузги шакли бўйича бир таълим олувчига харажатларни тўлиқ қоплаш миқдорида таълим йўналишлари бўйича алоҳида белгиланади.

Сиртдан ўқувчилар учун ҳақ тўлаш кундузги шаклда ўқиш қийматининг 60 фоизи миқдорида белгиланади.

10. Ўқиш учун ҳақ жисмоний ёки юридик шахс /буюртмачи/ томонидан тўлиқ ёки контрактда белгиланган муддатларда бир йилда кўпи билан икки марта бўлиб тўланади.

11. Ўқиш таълим олувчининг шахсий ташаббусига кўра тўхтатилганда, ички тартиб қоидалари, ўқув интизоми бажарилмаганлиги ва академик ўзлаштирмаслик учун, шунингдек контракт шартлари бажарилмаслиги туфайли у ўқишдан озод қилинганда илгари тўланган пуллар қайтарилмайди.

IV. ЎҚИШ УЧУН ОЛИНГАН МАБЛАҒЛАРНИНГ ЎҚУВ ЮРТЛАРИ ТОМОНИДАН САРФЛАНИШИ

12. Тўлов-контракт асосида кадрлар тайёрлаш учун тушган маблағлар ўқув юрти даромадига киритилади ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1996 йил 5 июлдаги 236-сон қарорига мувофиқ маблағлардан моддий-техник базани мустаҳкамлаш, ўқув жараёнини жиҳозлаш, ўқув юрти ходимларини ижтимоий ҳимоя қилиш ва моддий рағбатлантириш учун мақсадли фойдаланилганда, солиқларнинг барча турларидан озод қилинади. Бунда меҳнатга ҳақ тўлаш ва уни рағбатлантиришга йўналтирилган маблағлар ҳажми даромадлар умумий ҳажмининг 25 фоизидан ошмаслиги лозим. Маблағларнинг қолган қисми асбоб-ускуналар, жиҳозлар сотиб олишга, тузатиш ишларини амалга оширишга йўналтирилади.

13. Ўқув юртлари томонидан ҳар йили календар йилга ўқитишнинг тўлов-контракт шакли бўйича тушган бюджетдан ташқари маблағлар бўйича даромадлар ва харажатлар сметаси ишлаб чиқилади ва ўқув юрти бўйсунадиган вазирликлар ва идораларга тасдиқлаш учун тақдим этилади.

Ўқув юртлари ҳар чоракда, кейинги ойнинг биринчи ўн кунлигида бўйсунишига кўра вазирликлар ва идораларга тўлов-контракт асосида мутахассислар тайёрлаш учун тушаётган маблағлар бўйича сметаларнинг бажарилиши тўғрисидаги ҳисоботни белгиланган тартибда тақдим этадилар.

Вазирликлар ва идоралар Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигига бухгалтерия ҳисоботларини тақдим этиш учун белгиланган муддатларда тасдиқланган шакл бўйича ҳисобот берадилар.

14. Тушган маблағлар тўғри сарфланиши устидан назоратни ўқув юртлари, бўйсунишига кўра, вазирликлар ва идоралар ҳамда Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги амалга оширади.

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги
Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги
Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги

Ҳамкорлик

ТЕЗУЧАР ҲАВО КЕМАСИ

Ўзбекистонимизнинг ички йўлларида қатнайди

Ўтган куни «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпаниясининг самолётлар саройи янги пассажир кемаси билан тўлди. Гап шундаки, шу куни Тошкент аэропортига биринчи марта 85 ўринли оқ-мовий рангга бўялган «RJ-85» ҳаво кемаси қўнди...

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг «Аэро интернэшнл» бирлашган компаниясининг вице-президенти Петер Конн билан учрашуви пайтида авиация техникасининг сўнгги ютуқлари асосида яратилган бу тезучар самолётни етказиб бериш тўғрисида келишиб олинган эди.

Тошкент халқаро аэропортида дастлабки «RJ-85» самолётини кутиб олиш тантанали маросими бўлди. Унда сўзга чиққан «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпаниясининг бош директори вазифасини бажарувчи Арслон Рўзметов, Буюк Британия ва Шимолий Ирландия Бирлашган Қироллигининг Ўзбекистон Республикасидаги Фавқулодда ва мухтор элчиси Барбара Хей хоним, «Аэро интернэшнл» компаниясининг раҳбарларидан бири Жонатан Нил ва кема сардори Артур Рахматуллинлар ушбу ҳаво кемасининг Тошкентга келиб қўниши халқаро алоқалар тараққиётининг зарурлиги ва истиқболининг яна бир бор ёрқин далили эканлигини таъкидлаб, бу нарса нафақат айрим компаниялар ўртасидаги ўзаро манфаатли амалий ҳамкорликка, балки шу билан бирга давлатлар ўртасидаги ўзаро муносабатларни мустаҳкамлашга ҳам хизмат қилажаклигини уқтириб ўтдилар.

Маълумки, «Аэро интернэшнл» компанияси 1995 йилнинг охирида Франциянинг «Аэроспасьяль», Италиянинг «Аления» ва Англиянинг «Бритиш Аэроспейс» фирмалари таркибида минтақавий ва маҳаллий йўналишларга самолётлар хизматини кўрсатадиган қўшма корхона сифатида ташкил этилган эди.

«Аэроспасьяль» ва «Бритиш Аэроспейс» фирмалари бир вақтнинг ўзида жаҳонда маълум ва машҳур бўлган «Эрбас индастри» консорциумининг Европадаги аъзолари ҳисобланишади. Маълумки, унинг «А-310» русумидаги самолётлари «Ўзбекистон ҳаво йўллари» авиакомпаниясида муваффақиятли равишда фойдаланилмоқда.

«RJ-85» самолётлари республикамиз ички ҳаво йўлларида қатнайдиган, техник томондан эскириб қолган «Як-40» ва «Ан-24» самолётлари ўрнини эгаллайди. 2005 йилга қадар ана шундай машиналарнинг фақат ярминигина сақлаб қолиш режалаштирилмоқда.

Шартномага мувофиқ янги самолётлардан фойдаланиш мақсадида Англиянинг махсус ўқув марказида тажрибасини орттирган мутахассислар тайёрланди. Ҳаммаси бўлиб, 12 та экипаж тайёрланади. Кейин улар «А-310» русумидаги самолётларига хизмат кўрсатишади.

Сотиб олинган учта «RJ-85» ҳаво кемаси Бухоро, Хива, Самарқанд, Урганчнинг тарихий-маданий марказларига қатнайди. 10 июлдан бошлаб Урганчга дастлабки қатнов йўлга қўйилади. Чипта нархлари амалда аввалги даражада қолади, фақат чипталар икки тоифага — иқтисодий ва бизнес классга бўлинади.

«RJ-85» ҳаво кемалари Ғарбдаги сайёҳлар ўртасида анча машҳурдир. Канада, Швеция, Болтиқбўйи, Туркия ва бошқа давлатларнинг авиакомпаниялари ундан фаоллик билан фойдаланишмоқда.

Янги самолётлардаги дастлабки қатновни Нукус, Фарғона, Урганчга йўлга қўйиш режалаштирилмоқда. Бинобарин, қатнов узунлиги 2500 километрни ташкил этадиган жойлар маъносида олганда ундан Ҳамдўстликдаги айрим шаҳарлар ва хориждаги аэропортларда ҳам фойдаланиш мумкин.

Шундай қилиб, яқин келажакда Ўзбекистон аҳолиси ва унинг кўплаб меҳмонлари қулайликларга эга бўлган бундай самолётларда амалий ва сайёҳлик парвозларини ўтказадилар.

Саид СОЛИЕВ.

СУРАТДА: Тошкент аэропортига биринчи марта келиб қўнган «RJ-85» ҳаво кемаси.

ПОЙТАХТНИНГ БИР КУНИ

ЯНГИЛИКЛАР
ВОҚЕАЛАР
ХАБАРЛАР

Таълим

ХОРИЖДА ЎҚИШЛАРИ МУМКИН

Дунёга машҳур бўлган Гёте институти Германиядаги йирик тиллар олий ўқув юрти ҳисобланади. Бу нуфузли олий ўқув юртининг Ўзбекистон халқ таълими вазирлиги билан ҳамкорлик алоқасини боғлаганига ҳам бир неча йил бўлди.

Бу орада у қатор хайрли ишларга бош қўшди. Тошкент шаҳар Халқ таълими бош бошқармаси билан биргаликда немис тилини ўқитиш бўйича республика маркази ҳам очилди. Пойтахтимиздаги 60-ўрта мактаб негизида немис тили ўқитувчилари учун доимий семинар машғулотлари уюштирилмоқда.

Гёте институти ўзининг уч нафар ўқитувчисини шу мактабда немис тилидан ўқувчиларга сабоқ бериш учун юборди. Немис тилини ўқитишнинг мустаҳкам ўқув негизини яратиш мақсадида жойларда тажриба-намуна ишлари ҳам олиб борилди.

Республика марказида ҳозир бир неча иқтидорли ўғил-қиз сабоқ олмоқда. 1997-1998 ўқув йилида улар марказни тамомлаб, мустақил ишга йўлланма оладилар.

Шуниси муҳимки, якунловчи имтиҳонлардан муваффақиятли ўтган толиби илмлар халқаро аҳамиятга молик бўлган сертификатга эга бўладилар. Улар Германиядаги олий ўқув юртларида ўқишни давом эттириш ҳуқуқини қўлга киритадилар.

Янги ўқув йилидан марказда мактабгача таълим тизими бўғини учун асос солинади. Болалар боғчаси ва якшанба куни мактаби кўринишидаги бу таълимий жараён ҳам ўқувчи ёшларни немис тилини пухта ўзлаштиришлари учун замин ҳозирлайди.

Саодат ОДИЛОВА.

Футбол

МҲСК: ЎН БЕШИНЧИ ҒАЛАБА!

КЕЧА мамлакатимизнинг тўрт шаҳрида футбол бўйича Ўзбекистон миллий чемпионатининг XV тур ўйинлари бўлиб ўтди. Марказий ҳарбий спорт клуби ўйинчилари «Навбаҳор» жамоасини қабул қилди. Учрашув муросасиз ва қизиқарли ўтиши кутилган эди.

Ҳарбийлар кейинги ўйинларда ўз дарвозаларидан тўп ўтказиб юбориб, қийинчилик билан ғалабани қўлга киритишяпти. Бу гал ҳам шундай бўлди. Ўйиннинг 23-24 дақиқаларида «Навбаҳор» ҳужумчиси Анвар Солиев икки бор қулай имкониятга эга бўлди. Ана шу ҳужумларнинг бири дарвозани ишғол этиш билан якунланди — 0:1.

Лекин наманганлик мухлисларнинг қувончи узоққа бормади. Тўпни ўйинга киритган армиячилар олдинга интилишди. Терма жамоамизнинг сардори Нўъмон Ҳасанов бир неча ўйинчилар орасидан дарвозани аниқ нишонга олди — 1:1.

Учрашувнинг биринчи бўлими тугашига беш дақиқа қолганда «Навбаҳор» дарвозаси томон жарима тўпи белгиланди. Нўъмон Ҳасановнинг бу зарбаси ҳам аниқ бўлди — 2:1. Қисқа дақиқалар ичида Февзи Давлатов «Навбаҳор» дарвозасига учинчи тўпни ҳам йўллади. Шуни таъкидлаш керакки, меҳмонлар дарвозабони жуда бўш ўйнади. Шунинг учун иккинчи бўлимда дарвозабон Олег Беляков ўрнига Дмитрий Башкевич ўйинга тушди.

Лекин «Навбаҳор»га бу ҳам ёрдам бермади. Ойбек Усмонхўжаев ўрнига майдонга тушган Игорь Буров ён қанотдан тўртинчи тўпни дарвозага йўллади. Меҳмонларнинг ҳисобни қисқартиришга бўлган барча уринишлари зое кетди.

Ушбу турнинг қолган ўйинларида қуйидаги натижалар қайд этилди:

«Нефтчи» — «Чилонзор» — 8:2, «Бухоро» — «Пахтакор» — 1:0, «Сурхон» — «Атласчи» — 2:0, «Сўғдиёна» — «Янгийўл» — 2:0, «Хоразм» — «Дўстлик» — 3:6, «Косонсой» — «Зарафшон» — 1:2, «Афросиёб» — «Андижон» — 2:2.

Раҳим ТЎРАЕВ.

БУГУНГИ КУН НАФАСИ

МАМЛАКАТИМИЗДА

● Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 7 июль куни Япония либерал-демократик партияси вице-президенти Кейзо Обучи раҳбарлигидаги делегация аъзоларини қабул қилди. Япониялик юқори мартабали меҳмонлар ўша куни Бош вазир Ўткир Султонов билан ҳам учрашдилар. Кеча эса Тошкентдаги «Интерконтинентал» меҳмонхонасида улар иштирокида Ўзбекистон — Япония иқтисодий ҳамкорлиги масалаларига бағишланган давра суҳбати бўлиб ўтди.

● Президентнинг «Ўзбекистон Республикаси давлат божхона қўмитасини ташкил қилиш тўғрисида»ги Фармони эълон қилинди.

● Вазирлар Маҳкамаси «Ўзбекистон Республикасида хорижий инвестициялар иштирокидаги корхоналарни ташкил этиш, давлат рўйхатидан ўтказиш ва тугатиш тартиби тўғрисида» қарор қабул қилди.

● Навоий вилояти деҳқонлари қабул пунктларига 66,6 минг тонна дон етказиб бериб, ғалла топшириш давлат буюртмасини бажардилар.

● Тошкентда Европа ва Осиё мамлакатлари металл саноати ходимлари касаба уюшмаси федерацияси марказий қўмитасининг VI мажлиси бўлиб ўтди. Унинг ишида Марказий Осиё республикалари, шунингдек Россия, Украина, Молдова, Озарбайжон ва Туркия касаба уюшмалари вакиллари иштирок этдилар.

● Президентнинг «Ҳуқуқий тарбияни яхшилаш, аҳолининг ҳуқуқий маданияти даражасини юксалтириш, ҳуқуқшунос кадрларни тайёрлаш тизимини такомиллаштириш, жамоатчилик фикрини ўрганиш ишини яхшилаш ҳақида» шу йил июнда чиқарган Фармони асосида «Ижтимоий фикр» жамоатчилик маркази ташкил этилди. Ушбу марказнинг таъсис мажлисида бу жамоатчилик ташкилотининг Низоми тасдиқланди. Инсон ҳуқуқлари бўйича миллий марказ директори Акмал Саидов «Ижтимоий фикр» жамоатчилик марказининг директори этиб сайланди.

ЖАҲОНДА

● Чехия, Польша ва Венгрия ҳисобига НАТОга аъзо мамлакатлар сони эндиликда 16 тадан 19 тага етди. Бу — бугун Испания пойтахти Мадридда ниҳоясига етган НАТОга аъзо мамлакатлар давлат ва ҳукумат раҳбарларининг олий даражадаги икки кунлик учрашувининг асосий якуни бўлди. Бу уч давлат расман 1999 йил апрель ойидан НАТО аъзолари бўлади.

● Бугун Украина Президенти Леонид Кучма Мадридда НАТО билан Украинанинг алоҳида муносабатлари тўғрисидаги хартияни имзолади. Ушбу ҳужжатга кўра НАТО Украинанинг миллий хавфсизлиги ва ҳудудий яхлитлиги кафолати бўлади.

● Душанбега келган Россия федерал чегара хизмати директори Андрей Николаев Тожикистон маъмурлари ҳамда Бирлашган тожик мухолифатчилари билан бу ердаги вазият ҳамда Тожикистонда миллий ярашиш аҳдномасини таъминлашда Россия чегарачиларининг ролини муҳокама этди.

● Қирғизистон парламентида рус тилига иккинчи расмий давлат тили мақомини бериш тўғрисидаги конституциявий қонун лойиҳаси депутатларнинг етарли овозини олмади. Мамлакат Асосий Қонунига мувофиқ парламент энди бу масалага камида бир йилдан сўнг қайтиши мумкин.

● Камбоджада уч кун давомида икки Бош вазир — Халқ партияси етакчиси Хун Сен ҳамда роялчилар партияси етакчиси Нарадом Ренарит тарафдорлари ўртасидаги қонли тўқнашувлар оқибатида камида 60 киши ҳалок бўлди, 100 киши жароҳат олди. Ҳозир Бош вазир Хун Сенга содиқ қуролли бўлинмалар Камбоджа пойтахти Пномпенни тўла ўз назоратига олдилар.

● Россия Президенти Борис Ельцин бюджет ташкилотларга иш ҳақи бўйича қарзларни тўлаш муддатини ярим йилга узайтирган Фармонни имзолади. Ушбу ҳужжатга мувофиқ ҳукумат бюджет ташкилоти ходимлари олдидаги иш ҳақи бўйича қарзларни 1998 йил 1 январигача, ҳарбийларга тўловлар бўйича қарзларни эса икки ой мобайнида узиши керак.

● Австриянинг Зальцбург шаҳрида Европанинг 11 та мамлакати ҳукумат раҳбарлари иштирокида иқтисодий анжуман иш бошлади. Унда ушбу мамлакатларда бозор муносабатларини ривожлантириш ҳамда иқтисодий ҳамкорликни чуқурлаштириш масалалари кўриб чиқилмоқда.

● Литва Президенти Альгидрас Бразаускаснинг Францияга расмий ташрифи давомида у Президент Жак Ширак билан ўзаро муносабатларни ривожлантириш ҳамда Литвани Европа Иттифоқига аъзо қилиб олиш масаласини муҳокама этди.

● «Толибон» ҳаракатига қарши коалиция самолётлари Кобулга ҳаводан зарба беришни давом эттирмоқдалар. Жумладан, Кобул аэропортига ҳаво ҳужуми давомида уч киши ҳалок бўлди.

● КХДР собиқ президенти марҳум Ким Ир Сен вафоти муносабати билан мамлакатда уч йиллик мотам ниҳоясига етди. Шимолий Кореядаги тартиб-қоидаларга мувофиқ ана шу давр мобайнида давлатнинг янги раҳбари тайинланмайди. КХДРга Ким Ир Сен вафотидан буён унинг ўғли норасмий бошчилик қилиб келмоқда.

● Бугун Венада Европа ҳамда Шимолий Америка хотин-қизларининг «Муҳим овозлар: хотин-қизлар демократия шароитларида» мавзусидаги уч кунлик учрашуви бошланди. Унда аёлларнинг жамиятдаги мавқеини ошириш муаммолари кўриб чиқилмоқда.

● Қирғизистон биринчи миллий лигасининг ТФК жамоаси футболчилари Тожикистон билан чегарадош туман командаси билан ўртоқлик учрашувига йўл олаётганда Ўш—Хорог йўналишида автомобиль ҳалокатига учрадилар. Улар тушган автобус жарга қулаши оқибатида 10 нафар футболчи ҳалок бўлди, 12 киши оғир жароҳатлар олди.

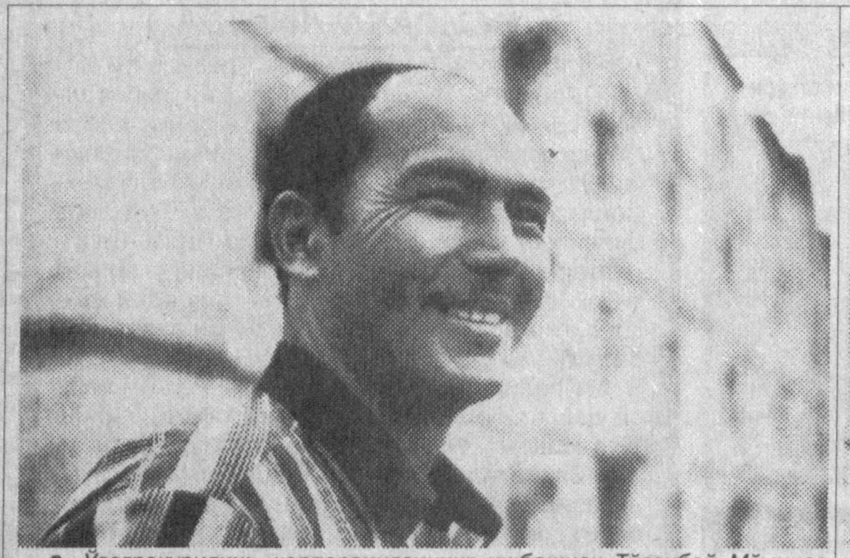

• «Ўзагроқурилиш» корпорациясининг ишбошиси Тўланбой Мўминов доимо ана шундай кўтаринки кайфиятда меҳнат қилади.

• «Тошсут»нинг салқин ва мазали маҳсулотлари.

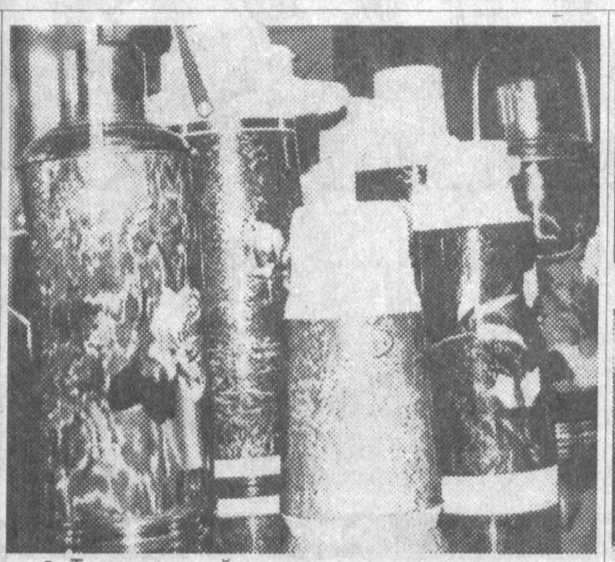

• «Тошинтерм» қўшма корхонасидан чиқадиган термослар ана шундай жилвакор.

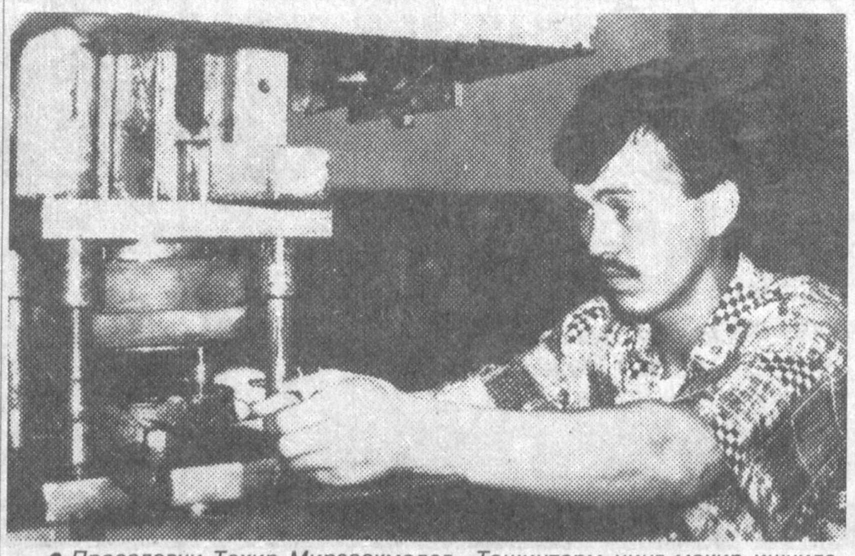

• Прессловчи Тоҳир Мирзааҳмедов «Тошинтерм»нинг моҳир ишчиларидан.

Ўзбекистон Мустақиллигининг 6 йиллиги олдидан

ЭРТАНГИ КУНГА КОМИЛ ИШОНЧ

Инсон манфаатлари йили

Туманлар йўқламаси: Акмал Икромов

Акмал Икромов тумани шаҳримизнинг жануби-ғарбий қисмида жойлашган. Аҳолисининг асосий қисмини маҳаллий миллат вакиллари ташкил этади. Бугунги кунда бу ҳудуддаги «Тошинтерм» қўшма корхонаси, «Фармед» фирмаси, «Тошсут» ҳиссадорлик жамияти, «Ором» болалар боғчаси, Мактабгача таълим-тарбия маркази туман довруғини нафақат пойтахтга, балки бутун республикага ёймоқда...

Инсон манфаатлари йили деб аталмиш жорий йилда Акмал Икромов туманида ҳам бу борада амалга оширилажак тадбирлар дастури ишлаб чиқилди. Унда шахснинг ижтимоий-иқтисодий талабларини қондириш, фуқароларнинг ўз имкониятларини рўёбга чиқариш учун зарур шарт-шароитларни яратиш, давлат ёрдамига муҳтож оилаларга эътиборни кучайтириш, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, ёш авлодни ҳар томонлама баркамол тарбиялаш, кекса, ёлғиз, ногиронларга ғамхўрликни кучайтириш, маънавиятни юксалтириш, маданиятни ривожлантириш, кўҳна анъаналарни тиклаш каби чора-тадбирлар ўз ифодасини топган. Ушбу дастур асосида иш олиб бориш билан бирга туман ҳокимлигининг мутасадди раҳбарлари ҳар ҳафтада бир марта маҳаллаларда бўлишиб, аҳоли билан учрашувлар уюштиришмоқда. Бундай тадбирлар одамларнинг талаб ва истакларини ўрганишда муҳим аҳамият касб этмоқда ва улар асосида зарур тадбирлар кўрилмоқда.

Маълумки, демократик жамият барпо этилаётган мамлакатимизда аҳолининг ҳуқуқий онгини юксалтиришга катта аҳамият берилмоқда. Бу борада туманда махсус режа ишлаб чиқилган. Режага кўра туман прокуратураси ходимлари маҳаллалар, корхона ва ташкилотлар, таълим-тарбия муассасаларида бўлиб, ҳуқуқий билим ва савияни юксалтириш ишини йўлга қўйишган. Хусусан, «Махсусавтобаза» ташкилоти, Ўриквор, Ҳабиб Абдуллаев, Янги ҳаёт маҳаллаларида ўтган учрашувлар ҳуқуқий билим инсон учун қанчалар зарурлигини яна бир бор кўрсатди. Ҳолбуки, шахс ўз ҳақ-ҳуқуқларини қанчалар теран англаса, у ўзи учун ҳам, жамият учун ҳам шунча кўп манфаат келтиради.

Бугунги кунда «тадбиркорлик», «ишбилармонлик», «бизнес», «хусусийлаштириш», «мулкдорлар синфи» деган иборалар кундалик турмушимизга тобора чуқур кириб бормоқда. Чунки мамлакатимиз иқтисодиётининг ўсиши, инсон омилини биринчи ўринга чиқариш кўп жиҳатдан инсоннинг шахсий ташаббусига боғлиқ. Шунга кўра туманда Бизнес фонди ҳамда Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси фаолият кўрсатмоқда.

Бугунги кунда Бизнес фондининг моддий ёрдамидан фойдаланган «Омал» хусусий фирмаси, масъулияти чекланган «Каримжон» жамияти, «Бахтиёрхўжа» хусусий кичик корхонаси туманда етакчи тадбиркорлик тузилмаларидан ҳисобланади. Айни пайтда Бизнес фонди томонидан асосан қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлаш, фермерлик, сайёҳлик, қурилиш, ишлаб чиқариш, маиший хизмат соҳалари билан шуғулланмоқчи бўлган шахсларга қарз берилмоқда.

Туман товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси қошида аудиторлик фирмаси ташкил этилгани тадбиркорлар ишини анча енгиллаштирди. Фирма ўз хизматига нарх қўйишда корхонанинг моддий имкониятидан келиб чиқиши кўпчиликни мамнун этмоқда. Айни пайтда инсон ҳуснини қайта тиклаш билан шуғулланадиган «Чирой» хусусий фирмаси, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарувчи «Тошкент тажриба-экспериментал механика заводи» ҳиссадорлик жамияти, «Тошинтерм» Ўзбекистон — Хитой қўшма корхонаси палата ёрдамидан унумли фойдаланишгани натижасида ўз ишини самарали йўлга қўйиб олишди.

Иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштиришда ишлаб чиқаришни бозор талаблари асосида йўлга қўйиш муҳим ўрин тутади. Тумандаги «Тошсут» ҳиссадорлик жамияти ана шу йўсинда фаолият кўрсатаётган корхонадир. Маълумки, диёримиз иқлими иссиқлиги аҳоли ўртасида сут маҳсулотларининг нисбатан кам истеъмол қилинишига олиб келади. Шуни ҳисобга олган корхона Швециянинг «Тетра пак» фирмаси технологияси ва асбоб-ускуналари ёрдамида етти турдаги сут ва мева шарбатидан мазали ичимликлар тайёрлай бошлаган. Ҳозирда «Тошсут» жамоаси ана шундай маҳсулот етказиб бериш бўйича Россия ва Қозоғистон билан шартномалар тузишга эришди. Мустақиллигимизнинг 6 йиллигига атаб ҳиссадорлик жамияти «Ян Интернешнл» фирмаси билан ҳамкорликда манго ва ананас каби тропик мевалардан шарбатлар ишлаб чиқаришни мўлжалламоқда.

Аҳолига қулайлик яратишда транспорт хизматининг аҳамияти беқиёс. Сўнгги вақтларда тумандаги транспорт корхоналарида деярли ҳар йили ўзгаришлар юз бермоқда. Жумладан, Туркиядан келтирилган «Доган» русумли таксиларнинг дастлаб «2-таксомотор парки» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятига, Чехиянинг «Шкода» трамвайлари ҳам энг биринчи 2-трамвай депосига берилгани фикримиз далилидир. Туманнинг транспорт соҳаси бу йил ҳам янгиланишдан бебаҳра қолмади, 18-автокорхона 18 та ҳар томонлама қулай «Мерседес-Бенц» автобусларини аҳоли хизматига берди. Улар ҳозирда туман аҳолисини Жанубий вокзал билан боғловчи 114- ва шаҳар марказига юрувчи 88-йўналишларда қатнамоқда. Истироҳат даҳаси ва Чорсу бозори йўналишида ҳаракат қилувчи янги очилган 147-автобус ҳам ўзига хос қулайлик бўлди.

• Туманнинг 14-мавзесида «Ўзуйжойжамғармабанк» томонидан қурилаётган кўп қаватли уй.

• Ҳабиб Абдуллаев маҳалла гузари тез кунларда фойдаланишга топширилади.

Юқорида айтганимиздек, туман аҳолиси асосан маҳаллий миллат вакилларидан иборатлиги, демакки, бу ерда кўпболали оилалар анчани ташкил этиши уй-жойга бўлган талабнинг катталигини кўрсатади. Президентимиз Фармонига кўра ўтган йили «Тошуйжойжамғармабанк» (ҳозирда «Ўзуйжойжамғармабанк») ташкил этилганидан буён тумандан 900 га яқин оила 6-8 ой ичида шахсий уй-жойга эга бўлади. Яқинда туман ҳокимлиги яна иккита ер майдонини ушбу банкка уй қуриш учун берди. Булардан ташқари бугунги кунда «Ўзколхозқурилиш» корпорацияси томонидан Чилонзор даҳасининг 14-мавзесида тўртта тўрт қаватли уй қад кўтармоқда. 64 хонадонга мўлжалланган бу уйларни мустақиллигимизнинг олти йиллиги шодиёнасига топшириш мўлжалланган. Йил охиригача яна 64 та оила Чилонзор даҳасининг 12-мавзесида янги уйларга эга бўлади.

Қадим-қадимдан халқнинг фаровонлик даражаси ўша юртнинг бозорларига қараб белгиланган. Шунга кўра бугунги кунда туманда асосий ҳисобланган Фарҳод бозорининг кенгайтирилаётгани айни кўнгилдаги иш бўлмоқда. Туман аҳолисини қишлоқ хўжалик маҳсулотлари билан таъминловчи «Фарҳод деҳқон бозори» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти иккита ҳудудга (эски ва янги) эга. Шаҳар ҳокимининг қарори билан бозорнинг янги ҳудудига яна 5 гектар ер қўшилиши билан бу ерда қурилиш ишлари бошлаб юборилди. Бу қўшимча ҳудудда маиший хизмат кўрсатиш шохобчалари, деҳқонлар уйи, маҳсулот сақлаш омбори бунёд этилади. Шунингдек, бу ерда катта юк машиналарида савдо қилиш учун майдон, 670 ўринли савдо растаси ҳам қурилади. Бозорнинг ўзи тобора гавжумлашиб бормоқда. Ўтган йили жамият 3 миллион соф фойда кўрди, бу йил эса бу кўрсаткич 5 миллионга етказилиши кутилмоқда. Шу мақсадда ҳиссадорлик жамияти Зангиота ҳамда Юқори Чирчиқ туманлари билан шартномалар тузган.

Жамиятимизда ўзини-ўзи бошқариш органларининг фаолияти тобора кучайиб бораётгани сир эмас. Хусусан кам таъминланган оилаларнинг болаларига нафақа беришнинг маҳаллалар зиммасига юклатилиши Акмал Икромов туманида бу ишга жиддий ёндошишни тақозо этди. Зеро, туманда кўпболали оилалар анчагина. Ўтган олти ой мобайнида 1148,6 минг сўм болалар нафақаси берилди. Шунингдек, туманда маҳалла гузарлари қурилишига катта аҳамият берилмоқда. Жумладан Ҳабиб Абдуллаев маҳалла гузарини қуришга «Маҳалла» жамғармасининг туман бўлимидан 100 минг сўм ўтказилди. Бундан ташқари туман ҳокимлиги томонидан қурилиш материаллари билан ёрдам берилди. Ҳозирда қурилиши жадал суръатларда олиб борилаётган Ҳайратий, Боғобод, Ўриквор, Пахтакор маҳаллалари гузарлари мустақиллигимизнинг олти йиллик тўйига муносиб туҳфа бўлади.

Инсон манфаатларини кўзлаб қилинадиган ишлар дастуридан ёш авлодни ҳар томонлама баркамол этиб тарбиялаш, улар истеъдодини юзага чиқаришга шарт-шароитлар яратиш, биринчи синф ўқувчиларини ўқув қуроллари мажмуаси билан бепул таъминлаш, камхарж оилалар болаларига қишки кийим-бош етказиб бериш, болалар ва ўсмирлар спорт мактаблари фаолиятини жонлантириш, ўқитувчиларнинг моддий турмуш шароитини яхшилаш чора-тадбирлари салмоқли ўринни эгаллайди.

Маълумки, ҳозирги кунда халқ таълими соҳасида мавжуд муаммолардан бири мактаб кийимидир. Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги қошидаги «Илм» ишлаб чиқариш корхонаси томонидан тайёрланган ўқувчи кийимидан туман халқ таълими бўлими катта миқдорда харид қилган, шунинг ҳисобига корхона ўз маҳсулотларини бўлимга нисбатан арзон нархда сотади. Иқтисод қилиб қолинган маблағга халқ таълими бўлими яна ўқувчи кийимларидан сотиб олиб, етим болаларга бепул беришни мўлжалламоқда. Бундан ташқари ҳозирда тумандаги учта мактабда соғломлаштириш оромгоҳлари фаолият кўрсатмоқда. Бу масканларда дам олиш учун 11 та етим болага текин, отаси ёки онаси йўқ бўлган 25 болага 50 фоизини тўлаш билан йўлланмалар берилди.

Ўқитувчиларнинг моддий шароитини яхшилашда уларнинг меҳнатга бўлган муносабатларидан келиб чиққан ҳолда иш тутилмоқда. Хусусан яхши ишлаган педагог ходимларга ойлик иш ҳақининг 50 фоизи миқдорида пул мукофоти берилмоқда. Агар ўқитувчи битирувчи синфлар учун тест саволларини тузса ва бу саволлар ўқитувчилар жамоаси томонидан тасдиқланса, бундай рағбатлантириш кўрсаткичи 100 фоизга чиқади.

Саломатлик инсон учун дунёда энг катта бойлик экани барчага маълум. Шу жиҳатдан олиб қараганда тумандаги «Она ва бола» ҳудудий маркази ҳақида гапирмай илож йўқ. Шайхонтоҳур, Собир Раҳимов, Чилонзор ва Сергели туманларига ҳам хизмат кўрсатадиган бу шифо масканининг айнан Акмал Икромов туманида ташкил этилгани бежиз эмас. Марказда акушер-гинекология ҳамда педиатрия мажмуалари очилган. Акушер-гинекология мажмуасида аёллар ҳомиладорлик пайтидан токи фарзандини қўлига олгунига қадар шифокор назоратида бўлади. Педиатрия мажмуасида эса зотилжам, бронхит, марказий асаб тизими шикастланган эмизикли чақалоқлар даволанади.

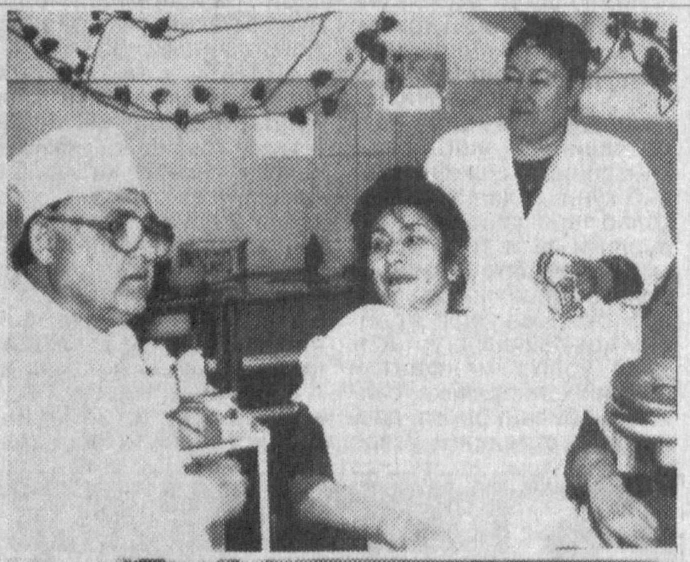

• 3-стоматология поликлиникаси ва «Она ва бола» ҳудудий марказида беморларга малакали хизмат кўрсатилади.

Туманда тиббиёт соҳасида рўй берган йирик ўзгаришлардан бири Абдулла Қодирий маҳалласида «Чевар» ҳиссадорлик жамиятига қарашли бўш қолган болалар боғчаси биносида 56-оилавий поликлиниканинг очилиши бўлди. Бу ҳол тиббиётни аҳолига яқинлаштирилганидир. Ҳолбуки аҳолининг кўпайиб бораётганидан бу ҳудудга хизмат кўрсатаётган 8-поликлиника имконияти чегараланиб қолган эди. Эндиликда 56-оилавий поликлиникада аҳолига тиббиётнинг деярли барча соҳалари бўйича хизмат кўрсатилмоқда.

Мустақиллигимизнинг олти йиллик тўйига пойтахтимиз аҳолиси соғлиқни сақлаш борасида янги туҳфани қабул қилиб олишади. Бу совға тумандаги Тез тиббий ёрдам кўрсатиш клиник касалхонаси ҳудудида жадал суръатлар билан қурилаётган беш қаватли жарроҳлик мажмуасидир. Бино жарроҳлик соҳасида жаҳон андозаларига жавоб берадиган услубда қурилмоқда, чунки мажмуа энг янги тиббий асбоб-ускуналар билан жиҳозланади ва табиийки, бу ерда юқори малакали тиббий ёрдам кўрсатилади. Шунингдек, тумандаги 6-поликлиниканинг яқинда оилавий поликлиникага айлангани ҳам бу йил туман тиббиёти учун ислоҳотлар йили эканидан далолат беради.

Инсон манфаатлари деганда унинг моддий эҳтиёжлари, айниқса аҳолининг кам таъминланган табақасининг ижтимоий ҳимоялаш чора-тадбирлари муҳим ўрин тутади. Шунга кўра «Соғлом авлод учун» жамғармасининг тумандаги таянч нуқтаси ҳамда Қизил Ярим Ой жамияти қатор ишларни амалга оширмоқда. Жумладан йил бошида тумандаги ночор, кам таъминланган оилаларнинг фарзандларини қишки дам олишлари учун «Чимён» дам олиш оромгоҳига бепул саёҳат уюштирилди. Наврўз байрами арафасида бундай оилаларни моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш мақсадида ҳомий ташкилотлар — «Акмал Икром Савдо» ҳиссадорлик жамияти 920 минг сўм, «Фармед» хусусий фирмаси 50 минг сўм, «Феруза» фирмаси 70 минг сўм, «Наврўз» жамғармасининг туман бўлими 42 минг сўм маблағ сарфлашди. Шунингдек, ушбу жамғарма томонидан ногиронларга 5 та ногиронлар аравачаси берилди. Туман ҳокимлиги томонидан эса 500 минг сўмлик озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб берилди.

...Бугунги кунда Акмал Икромов туманини айлансангиз, одамларнинг бор имкониятини ишга солган ҳолда эртанги кунга комил ишонч билан фидойилик кўрсатиб меҳнат қилаётганининг яққол гувоҳи бўласиз. Улар орасида оддий ишчидан тортиб корхона раҳбарларигача, кеча олий ўқув юртини тугатиб қўлида мутахассислик дипломи билан келган ёш кадрдан то ҳаётнинг барча аччиқ-чучугини тотган тажрибали отахонгача кўриш мумкин. Барининг фикру хаёлида бир нарса: кўҳна бу заминни янада гуллатиб-яшнатиш, қадимий қадриятларни тиклаш, инсонга берилган барча моддий ва маънавий неъматларни унинг ўзига хизмат қилдириш, бу борада барча имкониятлардан фойдаланишдир.

Саҳифани Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ тайёрлади. Суратларни Рашид Галиев тасвирга туширган.

• «Фарҳод» бозорининг дарвозаси.

• Туманда асосий ҳисобланган Фарҳод кўчаси бўйлаб «Мерседес-Бенц» автобуслари мунтазам ҳаракатланади.

Шаҳримиз йил сайин обод ва кўркам бўлиб бормоқда. Қурилишлар миқёси ортиб ноёб иншоотлар сони кўпаймоқда. Бугун уларнинг бирма-бир санаб адоғига етиш қийин. Лекин ана шу маҳобатли ва гўзал бинолар оралиғида пайдо бўлиб, улар ҳуснига доғ тушираётган қурилишлар ҳам борки, бундан кўз юмиб бўлмайди.

Муаммо

ЎЗБОШИМЧА ҚУРИЛИШЛАР, БОЛАЛАР МАЙДОНЧАЛАРИДАГИ ГАРАЖЛАР

Айниқса катта-катта даҳалар, болалар майдончалари ўрнида қўзиқориндек тез пайдо бўлаётган гаражлар, осмонўпар уйларнинг биринчи қаватига улама қилиб ноқонуний барпо этилаётган қўлбола хоналар, пешайвон, бостирмалар кишини ўйлантирмай қўймайди. Бундай ўзбошимчаликларга чек қўйиш мақсадида бугунги кунда шаҳримизнинг ҳар бир тумани ҳокимлиги қошида махсус ҳайъат тузилиб, текширув ишлари олиб борилмоқда.

Ноқонуний қурилишларга қарши кураш олиб боришга жалб этилган ушбу ҳайъатга туман қурилишлари бўйича ҳоким ўринбосарлари бошчилик қилмоқда. Бундан ташқари унинг таркибига прокуратура, милиция, санитария-эпидемиология станцияси, ободонлаштириш бошқармаси, маиший хизмат бошқармаларининг хизматчилари, архитекторлар киритилган. Улар ҳар ҳафтада туман ҳокимлигига ўз ишлари юзасидан ҳисобот бериб туришади.

Ҳайъат аъзолари шаҳримизнинг баланд қаватли уйларида кўплаб ноқонуний қурилишлар бўйича қоидабузарликларга дуч келишмоқда. Айниқса, биринчи қаватда яшовчилар ҳеч ким билан келишмай-нетмай туриб, ўз билганларича пешайвонларини кенгайтириб олишганки, бундай нотабиий ҳол билан мутлақо келишиб бўлмайди. Халқимизда «Чиллаки чиллакини кўриб чумак уради», деган нақл бежиз айтилмаган. Бундай қоидабузарлар сони тобора кўпайиб бораётганлиги бу муаммони кун тартибига янада долзарб қилиб қўймоқда.

Мана бир мисол. Яқинда бир хат юзасидан текширув ўтказаётиб Юнусобод туманининг 15-даҳасида ғалати ҳодисага дуч келдик. Бу ерда жойлашган кўп қаватли уйлардан бирида яшовчи ёнма-ён қўшнилар ўз ҳолича пешайвонларини кенгайтириб олишган. Бу ҳам етмагандек уларнинг бири айвон ертўласини қўйхонага, иккинчиси эса товуқхонага айлантирган. Икки қўшни ўртасида ҳар куни жанжал. Бири: «Товуқларингни йўқот, кечалари улардан бадбўй ҳид анқийди» деб бақирса, иккинчиси «Бу ҳид сенинг қўйхонангдан чиқаяпти», деб ўдағайлайди.

Маҳалла фаолларидан бири Эгамназар ака Қодиров бу ҳақда бизга шундай тушунтириш берди:

— Иккови ҳам жуда ўжар. Уларнинг ноҳақлигини неча бор тушунтирдик. Ҳатто «Ноқонуний қурилиш қилганларинг учун устиларингдан судга шикоят қиламиз» деб пўписа ҳам қилиб кўрдик. Мана бугунги можарони ўзларингиз кўриб турибсизлар...Афсуски, бундай мисолларни кўплаб келтириш, ўз билганича пала-партиш қурилган бунақа пешайвон, бостирма, гараж ва ҳатто уйларни шаҳримизнинг турли бурчакларию даҳаларида анча-мунча учратиш мумкин. Баъзан уларга қараб туриб ўйланиб қоласан. Наҳотки хонадон эгалари бундай «бунёдкорлик»ка киришмасдан олдин ўз қилмишларини тарозига солиб кўришмаса? Нега керакли ташкилотларга мурожаат қилиб уларнинг фикрини билишмади? Бу ўзбошимчаликни кўра била туриб маҳалла фаоллари, уй бошлиқлари нега уларни огоҳлантиришмади, мутасадди идораларни бундан хабардор этишмади?

Тошкент шаҳар архитектура ва шаҳарсозлик бош бошқармасидан бизга хабар қилишларича шу кунгача шаҳримиз бўйича 158 та ноқонуний қурилишлар ҳисобга олинган. Энди бир ўйлаб кўринг. Кошки уларга жарима солиш билан иш бита қолса. Ахир бу қурилишлар тагида турли томонларга ўтган коммуникациялар, электр симлари борки, бордию уларни янгилаш керак бўлиб қолса нима бўлади? Ёки бўлмаса бирор тасодиф рўй берса-чи?

«Мен Чилонзордаги кўп қаватли уйлардан бирида яшайман, — деб ёзади бизга оқшомхон Ҳабиб Садиқов. — Уйларимиз хусусийлаштирилган. Ўзимиз хонадонимиз эгаси бўлдик. Баъзилар бу эгаликни бутунлай бошқача тушунишди шекилли ўзлари истиқомат қилаётган хоналарни мослаштириш учун хоҳлаганча бузиб-ёришди. Ўзларича қурилиш қилишди. Кўпчилик қўни-қўшнилар зал билан ётоқхонани бирлаштириш мақсадида (хонани кенгайтириш нияти билан) ўртадаги бетон деворни олиб ташлашди. Улар: «Ахир ўрта девор бекорга тикланмаган, унинг устига том ости девори ётқизилган. Хонангиз кенгайгани билан уйингиз омонат бўлиб қолади. Ўйлаб иш қилинглар» дегувчиларнинг сўзларига қулоқ солишмади. Яқинда ўша «билимдон» қўшниларимиздан бири югуриб чиқди. Ўрта девор устидаги том девор жойидан кўчиб кетибди. Кўпчиликнинг ёрдами билан ўша хона ўртасида иккита қўлбола бетон устун ўрнатиб, аранг том девор мустаҳкамланди. Ахир ўша том девори тепасида ҳам яна икки қаватли уйлар бор эди-да».

Энди гаражлар ҳақида. Албатта ҳар бир машина эгаси учун у жуда керак. Ҳеч ким катта пулга сотиб олган автоуловини жазирама офтобда қовжиратгиси ёки қиш қор-ёмғири остида қолдиргиси, тунда эса кўчага назоратсиз ташлаб кетгиси келмайди. Лекин бу ҳар ким қандай бўлмасин ўзича ноқонуний йўл билан гараж қуриб олсин, деган сўз эмас. Бу хусусда ҳам белгиланган қонун-қоида меъёрлари борки, уларга ҳар бир киши риоя этиши талаб қилинади. Умуман биз хусусий машина эгаларига 1991 йилдаги «Тошкент шаҳар гараж техника хизмати ишлаб чиқариш фаолиятини такомиллаштириш тўғрисида»ги қарор билан яна бир бор танишиб чиқишларини тавсия этардик. Ушбу ҳужжатдан улар барча керакли саволларига аниқ жавоб топа оладилар. Шундай бўлсада бу ўринда биз ҳам баъзи бир маълумотларни улар эътиборига етказиб қўйишни лозим топдик. Ўз шахсий гаражига эга бўлмоқчи бўлган одамга Тошкент шаҳар бош лойиҳа илмий тадқиқот институтининг тақдимномаси ва у томонидан белгиланган ер участкасига гараж қуришга рухсат этилади. Хўш, кимлар ўзлари истиқомат қилаётган уйлар яқинидаги бўш майдон ва томорқаларга гараж ўрнатиш имконига эга, деган савол туғилиши ҳам мумкин. Бундай ҳуқуққа истисно тарзида баъзи бир имтиёзлилар, яъни уруш ва меҳнат қатнашчилари ва ногиронлари киради.

Тошкент шаҳрида гаражлар муаммосини ҳал этиш мақсадида аҳоли гавжум жойлардаги очиқ ва ёпиқ майдонларда кўплаб йирик гаражлар бунёд этилмоқда. Бу ердан машиналари учун бошпана топганлар белгиланган миқдордаги пул тўловларини ўз вақтида тўлаб туришибди. Лекин барибир гуруч курмаксиз бўлмайди. Мана шу тўловдан қочиб ўзбошимчалик билан болалар майдончаларига йўлкаларга, тўйхоналар ёнига, яшил майдончалар ўрнига ўз гаражларини қураётганлар ҳам кам эмас.

«Юнусобод туманининг 18-даҳасида истиқомат қиламан. Ёшим 75 да. Бунинг устига тез-тез юрагим хуруж қилиб туради, — деб ёзади газетхон Карима Самандарова. — Кечқурунлари йўлагимиз шахсий машиналарга тўлиб кетади. Эрта тонг ва тунда машиналар гурууллашидан зада бўлиб қолганмиз. Баъзи ҳайдовчилар эса ичиб олиб ярим кечада машинаси атрофида уймалашгани уймалашган. Бўлар-бўлмасга сигнал чалиб бировни чақиради. Машинасини орқа-олдига юргазиб кўради. Хуллас тўс-тўполон, бензин ва газ ҳидидан беҳаловат яшамоқдамиз. Энг ёмони уларни тартибга чақириб бўлмайди. Бирни айтсанг, ўнни қўндиришади. Қачонгача шу аҳволда яшаймиз.

Хат изидан бориб яна бир нохуш вазиятга дуч келдик. Онахоннинг ёзганлари ҳолва экан. Машина эгалари ҳеч бир андишага бормай ушбу уйлар оралиғидаги болалар майдончасини ҳам эгаллаб, туппа-тузук гаражхонага айлантириб олишибди. Албатта бу ҳақда тегишли ташкилотларни хабардор этдик. Ўйлаймизки, улар кўпчиликнинг ҳақли талабини инобатга олишади.

Умумий ҳисобларга кўра бугунги кунда Тошкентда 200 мингдан ортиқ шахсий транспорт эгалари бор экан. Фараз қилинг, ҳеч бўлмаса уларнинг тўртдан бири ўз билганларича қўлбола гаражлар бунёд этиб олишди, дейлик, Бу қурилишлар даҳалар файзига чипта ямоқ бўлишидан ташқари қанчадан-қанча одамларнинг оромини бузиб, асабини қақшатмайди дейсиз.

Ўз шаҳрини чин дилдан севган, қадрлаган, унинг файзи ва орасталигининг шайдоси бўлган инсон кундалик турмуш тарзимизнинг оддий қонун-қоидаларига ҳам риоя қилиши керак. Ана шундагина юқоридаги каби ўзбошимчаликлар барҳам топади.

Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ.

1997 йилги Абдулла Қодирий номидаги Давлат мукофотларига тақдим этилганлар орасида эл назарига тушган санъаткорлардан бири Анор Назаров ҳам бор. Унинг асарларини қай бир хонанда ижро этмасин, унда ёрқин миллий оҳанглар, жозибали туйғуларга бой, соф ўзбек халқ мусиқаси янграйди. У куй басталаган «Ўзбекистон муштарак!», «Мен нечун севаман Ўзбекистонни», «Хайрли тонг!.», «Алёр, эй диёр», «Менинг Ватаним», «Юрт қадри», «Ватан ягонадир», «Озод элнинг ўғлиман» каби мустақил юртимизни улуғловчи қўшиқларини халқимиз севиб тинглайди.

Номзодлар

НАВОЛАРГА ТЎЛИҚ БУ КЎНГИЛ

— Элимизда «Қўшиқ халқ қалбининг кўзгусидир» деган ибора бор. Назаримда, қўшиқнинг аҳамияти бундан-да каттароқ. Ҳозиргина юқорида санаб ўтган қўшиқларингиз номиёқ сизнинг кейинги йилларда мустақиллик ва она Ватан куйчисига айланганингизни кўрсатиб турибди.

— Қўшиқ айни кунда ҳам, бундан кейин ҳам бизни олға ундовчи, бунёд этиш ва яшашга чорловчи илҳомбахш нарса. У каттаю кичикнинг дўсти, ҳамдарди бўлиб қолган.

Давлат томонидан санъатга катта эътибор берилияпти. Кетма-кет қарорларнинг чиқиши бунинг исботидир. Бу ишларнинг ҳеч бири ўз-ўзидан рўёбга чиқиб қолмайди. Кейинги вақтнинг ўзида учта танлов ўтказилди. Маъмуржон Узоқов номидаги охирги 1-Республика хонандалар танловида 12 та ўзига хос овоз кашф этилди. Ҳозирги кунда Хоразмда Комилжон Отаниёзов номидаги ва Самарқандда Ҳожи Абдулазиз Абдурасулов номидаги хонандалар танловига қизғин тайёргарлик кўрилаётир. Қайси жанрда бўлишидан қатъи назар ўтказилаётган кўрик-танловлар ўз самарасини беради. Айни кунларда «Шарқ тароналари» фестивалига ҳозирлик ишлари кетяпти.

— Ватан ҳақида буюртма билан қўшиқ ёки шеър ёзишни қандай тушунасиз?

— Ҳар бир инсоннинг ўз ота-онасига меҳр-муҳаббати қанчалик кучли бўлса, Ватанини ҳам шу қадар севади. Суйган одам эса ҳеч қачон буюртмани кутиб ўтирмайди. Бутун вужуд билан яратилган асарларгина одамлар қалбида қолади. Илгарилари озод мамлакатнинг ҳур фуқаролари бўлиб яшаш ширин туш каби мавҳум бир ҳодиса эди. Демак биз мустақилликдек улуғ воқеани энг гўзал оҳангларда тараннум қилишимиз керак.

— Композиторларни ўйлантираётган муаммолар нималардан иборат?

— Муаммолар йўқ эмас. Кейинги пайтларда муаллифлик ҳуқуқи бўйича жуда кўп, жуда катта ишлар амалга оширилияпти. Кўп муаммолар борки, булар бир кунда ўз ечимини топмайди. Ҳар бир ишнинг ўз поғоналари бор ва улар вақти етиб амалга ошади.

— Куй яратиш ижоднинг бошқа турларига қараганда, назаримда, анча қийиндек туюлади. Бунинг учун ижодкордан нима талаб қилинади?

— Яратганнинг ўзи берган бўлса керак ўша истеъдодни. Буни сўз билан таърифлаб бўлмасов.

— Анор ака, ҳар доим жуда бандсиз. Қачон қараманг олдингизда кимдир бор. Қайси пайтда ижод этасиз?

— Авваллари, кечасими-кундузими у қадар фарқи йўқ эди. Лекин «Ўзбекнаво»га бошчилик қилаётганимдан бери фақат тунлари ижод этишга тўғри келяпти. Чунки кундузи ташкилий ишлар билан бандман. Аммо баъзан шундай пайтлар ҳам бўладики, вақт ҳеч қандай роль ўйнамай қолади. Буни илҳом келган онлар деб атасак тўғри бўлар, балки.

— Хонандаларимизнинг кўпчилиги композитор бўлиб кетишаяпти, ўзлари ёзиб ўзлари ижро этишаяпти. Бу ҳолга сиз қандай қарайсиз?

— Ҳар бир инсоннинг ўзи ижодкор. Тўғрисини таъкидламоқ жоиз: бизда замонавий эстрада йўлида ижод этадиган профессионал композиторлар камчиликни ташкил этади. Бастакорлар ҳамма хонандаларни таъминлай олмасликлари ўз-ўзидан кўриниб турибди. Менимча ўзлари ёзиб ўзлари куйлаётган хонандалардан ҳам зўр бастакорлар чиқиши оддий ҳол. Фақат улар ўзларининг устларида тинмай ишлашлари зарур. Бу табиий жараён деб ҳисоблайман. Ахир мусиқада чегара йўқ, фақат меҳр-муҳаббат билан ишланса, бу ўз натижаси, мевасини беради.

— Айни пайтда ўзингиз амалга оширган ишлардан кўнглингиз тўляптими?

— Имконим етганча зиммамдаги ишларни сидқидилдан бажаришга ҳаракат қиляпман. Менинг тасаввуримда жанрнинг қайси тури бўлишидан қатъий назар, биз жуда истеъдодли халқмиз. Классика дейсизми, катта кўрик-танловларда қатнашишми, барчасига улгурамиз, ҳаракат қиламиз. Бизда жуда кўп ишлар қилиняпти, аммо тарғибот ишларида янада кўпроқ иш олиб боришимиз даркор.

— Қайси фаслни яхши кўрасиз? Мана ҳозир иссиқ. Ижодкорлар ёз ойларидан кўпинча нолишади.

— Ҳар бир фаслнинг ўзига яраша гашти бор. Қиш — оппоқ, оқлик — ёруғлик дегани, баҳор — яшил, яшиллик янги ҳаёт дегани, куз — тиллоранг, бойлик дегани, ёз эса — тўкинликдир. Қани айтинг-чи, буларнинг қайси бирини яхши кўрмай бўлади?

— Эстрада хонандаларининг ичида кимларни алоҳида таъкидлашни истардингиз?

— Мансур Тошматов ва Юлдуз Усмонovани.

— Ўзбек мусиқасининг эртанги куни ҳақида қандай фикрдасиз?

— Ўзбек халқи қадимдан куй ва қўшиқларга, лапару ёр-ёрларга бой. «Шашмақом»нинг ўзи бир дунё. Ўзбекистонимиздаги ҳар бир вилоятнинг куй ва қўшиқларида ўзига хослик мужассам. Халқ оғзаки мусиқа ижоди равнақ топиб келган ва бундан кейин ҳам шундай бўлиб қолади. Мен Республиканинг мусиқа тараққиётига баҳоли қудрат ҳисса қўшишга жазм қилган бир бастакор сифатида, юртимиз мусиқа маданияти юксак ижодий чўққиларни забт этишига ишонаман.

Суҳбатдош
Маъпура НАБИЕВА.

Ўзбекистон истиқлолга эришган илк кунларданоқ асрий қадриятларимиз, буюк аждодларимиз меросини қайтаришга катта эътибор берилмоқда. Республикамиз Президенти Ислом Каримовнинг изчил олиб бораётган ғамхўрликлари туфайли асрлардан бери кўмилиб кетган сарчашмаларимиз қайта кўз очмоқда.

Қадриятларимиз

КАМОЛОТ

Буюк муҳаддис-файласуфлар бўлмиш ат-Термизий, ал-Бухорийларнинг 1200, 1220 йиллик тўйларининг ўтказилиши, уларнинг илму ҳикмат инжуларига бой асарларининг чоп этилиши, Хожа Аҳмад Яссавий, Хожа Баҳоуддин Нақшбанд, Хожа Аҳрор Валий, Шайх Нажмиддин Кубро сингари ҳар жиҳатдан етук, комил инсонларнинг — пири бузрукларнинг юбилейлари халқимизнинг маънавий илдизлари қанчалар бақувват эканини яна бир карра исбот этди.

Инсонга насиб этган 70—80 йиллик умр ҳаёт абадиятига қиёс этсак, у бир лаҳзагина, киприк қоққанчалик муддатдир. Шу умрни абадиятга қандай менгзай оламиз? Қай йўсинда киприк қоққанчалик умрни барҳаётлик довонига олиб чиқамиз?

Ўтган кун — бу тарих. Бугунги кун — ўтган куннинг боласи десак тўғри бўлади. Эртамизнинг буюклиги, нурли фаровонлиги, мангулик касб этиши бугунимизга боғлиқ десак хатодан холи бўлади, албатта. Ана шу тарихимизнинг бағрида инсоний қадриятларимиз, шарқона удумларимиз, халқимизнинг маънавий мероси, комиллигининг илдизлари бор. Уларни ўрганганимиз, қайта кашф қилганимиз сари ўзимиз ҳам комиллик касб этиб бораверамиз. Халқимиз ниҳоятда шитоб билан қаддини ростлаётгани, маънавият дарёсидан баҳраманд бўлаётгани, ўзлигини тобора чуқурроқ топиб бораётгани ҳақида ифтихор билан сўзламоқдамиз. Чиндан ҳам Бухоро ва Самарқанд, Хива ва Қарши обидалари, юртимиздаги инжулардек сочилиб турган бошқа буюк ёдгорликлар қайси бир юртда, қайси бир халқда бор?! Улар ҳали ханuz кўрган кўзни қувнатиб, ақлларни лол этмоқда. Соҳибқирон Амир Темурнинг 660 йиллигининг кенг байрам қилиниши, ушбу байрамнинг умум жаҳон тусини олиши, Темурийлар тарихи давлат музейининг очилиши, Улуғбек, Бобур, Ибн Сино, Беруний сингари даҳо аҳлларининг ҳар бир ўзбек хонадонидан, ҳар бир ватандошимиз қалбидан жой олиши мустақиллигимиз берган энг буюк неъматлардан биридир. Ҳозир ёш авлодимизнинг тарихимизга бошқача назар, янгича мафкура қопқасидан қараётгани, руҳиятини, онгини шунга мослаётгани нур устига нур бўлмоқда. «Тарих, — деб ёзган эди Президентимиз Ислом Каримов ўзининг «Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари, тараққиёт кафолатлари» китобида, — миллатнинг ҳақиқий тарбиячисига айланиб бормоқда. Буюк аждодларимизнинг ишлари ва жасоратлари тарихий хотирамизни жонлантириб, янги фуқаролик онгини шакллантирмоқда. Ахлоқий тарбия ва ибрат манбаига айланмоқда». Назаримизда йиллар ўтган сари ибрат манбаи бўлган тарихимизни билишга қизиқиш, ундан маънавий озуқа олишга интилиш, иштиёқ кучайиб бормоқда. Сарчашмаларимиз саналган қадриятларимиз, буюк боболаримиз яратган, муқаддас мерос саналган ижод намуналари ҳар маҳал руҳимизга, қалбимизга озуқ бериб келади.

Қадриятларимизнинг кўриниши, шакллари жуда ҳам кўп. Ёлғизгина остонага боғлиқ удумларимизни бир эслайлик. Ўз уйининг остонасини иззатлаган инсон юртини қадрлаши мумкинми? Чунки улуғ Ватанимиз биз учун шу уйимиз остонасидан бошланади. Остонага садоқат — юртга садоқатнинг бир кўринишидир, деб эътироф этсак тўғри бўлади.

Тарихий меросимиз ҳақида жуда ҳам кўплаб гапирилган. Лекин ушбу меросни бор бўйича ўрганиб, турмушимизга татбиқ этганимиз, ҳаётимизнинг ажралмас бир бўлагига айлантиролганимиз йўқ. Ўзлигимизни англаш — мана шу тарихимизни тўла-тўкис ўрганиш, унинг дурдоналаридан баҳраманд бўлишимиздир. Юртимизда маънавият, маърифат бобида амалга оширилаётган кенг кўламли тадбирлар, таълим тизимидаги янги дастурни яратиш борасидаги одимлар бу йўлдаги забардаст юмушларимиздир.

Темур УБАЙДУЛЛО.

Мулоҳаза

ХУШМУОМАЛАЛИК СИЗЛАРГА ҲАМ ЯРАШАДИ

Автобус бекатга келиб тўхтади. Ҳайдовчи йигит ва унинг ёнидаги кондуктор йўловчилардан бирин-кетин йўлкира ола бошлади.

— Сизнинг карточкангиз қани, бобой? — сўради кондуктор йигит.

— Қара болам, неварам касалхонада эди. Шуни кўрай деб шошиб чиқибманда, қолиб кетибди-я.

— Э, унақа баҳонангиз кетмайди, тезроқ пул тўланг, бўлмаса... Ҳамманинг вақтини олманг, қани чўнтакни кавланг, бобой.

Чол ҳижолатомуз қараб:

— Эртага тўлаб кетарман, болам, аксига олиб пулим ҳам йўқ эди-я, — деди илтижоли қараб.

— Пулингиз бўлмаса, пиёда юринг, ёшингизга ёш қўшилади, — кондуктор боланинг бу гаплари орқада турганларнинг фиғонини ошириб юборди шекилли, бир йигит:

— Бўлмайсанми, ука, ишга кеч қолдик-ку, — деди.

— Мен ҳар куни бир-икки одамни чиптасиз ўтказворсам, кундалик режани қандай бажараман, — ўдағайлади кондуктор.

— Э, қанақа боласан, пулга қўшиб инсофингни ҳам ютиб юборганмисан, — деди олдинги ўриндиқда ўтирган ўрта ёшли аёл. — Отахон учун мендан олақол пулни, — дея 25 сўмликни кондукторга улоқтириб юборди...

Чол автобусдан бошини эгиб тушиб кетди. Кондуктор эса аёл берган пулни олгач, ўз стулига ялпайиб ўтириб олди ва:

— Кейинги бекатда тушадиганлар олдинга суринглар, — деб бақириб ҳам қўйди.

Кимдир «инсофсиз», яна кимдир «безбет» деди эшиттириб. Лекин у парво ҳам қилмади. Магнитофонни баланд қилиб қўйволиб аллақандай хорижий қўшиққа жўр бўлгандай калласини лиқиллатиб ўтираверди. Деярли ҳар икки бекатда шунга ўхшаш машмаша қайтарилиб, ниҳоят автобус охирги бекатга етиб келди.

Автобусдагилар «худога шукр» дегандай енгил тин олдилар. Ўша куни шу автобусга чиққан жуда кўп кишиларнинг асаблари бузилди.

Ҳақиқатан ҳам қайси автобусга чиқманг, кондуктор йигитларимизнинг ҳайдовчининг ёнига ўтириб олиб гап сотаётганига гувоҳ бўласиз. Ахир кондукторнинг вазифаси автобуснинг ичида юриб чипта сотишдан иборат эмасми? Ана ўшанда автобусларнинг олд ва орқа эшиклари йўловчилар учун баравар очилармиди, иссиқда терлаб-пишиб, бир-бирини туртиб олдинги эшикка ўтишмасмиди. Нима учун кондуктор (уларнинг кўпчилиги 16—18 ёшли йигитлар) фақат ҳайдовчининг ёнида ўтириб олиб, пул йиғиши керак?! Нима учун улар салонда юриб чипта сотишмайди?

Баъзи кондукторларга муомала маданиятини ҳам тушунтириб қўйишса ёмон бўлмасди. Ишга шошаётган ё қариндошиникига меҳмонга кетаётган, касалхонага бемор ҳузурига ошиқаётган йўловчининг, ўқишга бораётган талабанинг уларнинг зардали гапларидан кейин кун бўйи асаблари қақшаб юради. Улар аёл ҳамкасбларидан ўрнак олишса яхши бўларди. Чунки аёл кондукторлар ҳамиша салонда юриб чипта сотишади. Уларнинг одамларга хушмуомалалигидан сизлар ҳам ибрат олсангиз яхши бўларди, укажонлар.

Шарифа БАҲРОМОВА.

Ёз фасли ҳаммадан ҳам кўра болаларнинг севимли палласидир. Кун айни қизиган пайтда муздек сув бағрига сингиш, тенгдошлар билан ўйнаш нақадар завқли.

Рустам Шарипов олган сурат.

Турмуш чорраҳаларида

ГУЛҲАЁНИНГ АРМОНЛАРИ

Аёл ўкинчлари... Аёл изтироблари... Унинг қалбидан отилиб чиқаётган нидо, кўзларидан оққан ёшлар. Ўзининг аввалги бахтини, шодлигини қайтариб олиш эвазига ҳар нарсага тайёр турган, лекин чорасиз қолган бечора аёл.

Мен у билан касалхонада танишдим. Ёш, чиройли, қалбида бир олам дард борлиги шундоққина маъюс боқаётган кўзларидан, заҳил юзларидан сезилиб турарди. Касалхонага келган кунлари палатадагиларнинг саволларига аранг «Ҳа» ёки «Йўқ» деб жавоб берадиган бу аёл билан бир ҳафта ўтмай тил топишиб олдик.

— Опажон, — дея гап бошлади бир куни Гулҳаё, (унинг исми шундай эди) — юрагим тўлиб кетаяпти, дардимни кимга айтишни билмайман. Мен ёш бўлсамда, ҳаётда қоқилган инсонларданман...

Биз Азиз ака билан севишиб турмуш қурдик. У пайтлари иккаламиз ҳам институтнинг охирги курсида ўқир эдик. Мен уни бир куни синглим Маҳлиё билан таништирдим.

— Синглингиз менга жудаям ёқиб қолди, уни ойимларга таърифлаб бердим. Қўшалоқ тўй бўлади-ёв, — деди эртаси куни Азиз ака гап орасида ҳазиллашиб. Мен унинг гапини кулгига олдим. Лекин кўп ўтмай уйимизга совчилар келишди. Маҳлиёни Азизнинг акасига, мени эса...

Тўй рисоладагидек бўлиб ўтди. Биз икки опа-сингил бир хонадонда бахтиёр ҳаёт кечира бошладик... Бироқ кўп ўтмай синглимнинг эри ўзгариб қолди, ишдан бўшаб келди. Сўнгра бекор юрмай деб, бир-иккита ўртоқлари билан «Отчопар»га чиқа бошлади. Икки-уч ой ўтар-ўтмас чўнтакларида пул кўпайиб қолгани учунми, уйга кеч қайтадиган, ҳар икки-уч кунда ичиб келадиган одат чиқарди. Унинг устига синглимнинг ҳали у, ҳали бу ишидан камчилик қидириб, ҳақоратомуз гаплар айтадиган бўлиб қолди. Қайнонам ва эримнинг гаплари эса унга таъсир қилмасди. Шундай пайтларда қайнонам «Ҳеч бир бандани отасиз қолдирмасин экан, ҳозир отаси бўлганида бу йўлдан қайтариб олармиди»; деб ўксиниб қўярдилар. Бу орада синглим икки-уч бор уйда «араз»лаб ўтириб ҳам келди.

Бир куни кечаси шовқиндан уйғониб кетдим. Қайноғам ғирт маст, Маҳлиёни калтакларди. Эртасига уни касалхонага ётқиздик. Лекин ҳомиласи нобуд бўлди. Синглим касалхонадан тўғри онамларникига кетди. Мен гўё бу ишда ўзимни айбдордек сезардим. Қайнонамнинг ҳам менга нисбатан муомаласи ўзгариб қолган эди. Илгариги айланиб-ўргилишлар барҳам топиб борарди.

Энг даҳшатлиси, айтишга тилим бормайди, орадан бир ой ўтгач содир бўлди. Қайноғам яна ичиб келдилар ва «Мен хотинимни ҳозир олиб келаман», деб мотоциклни тез ҳайдаб, уйдан чиқиб кетдилар. Азиз акам ҳали ишдан қайтмаган, қайнона-келин ҳанг-манг бўлиб қолавердик. Кечқурун соат 11 ларда эса унинг ҳалокатга йўлиқиб, оғир аҳволда касалхонага ётганидан хабар топдик. Азиз акам у ёқ, бу ёққа югурдилар. Лекин ҳаётини сақлаб қолиб бўлмади.

Таъзия маросимига барча қариндош-уруғлар, маҳалла-кўй йиғилди. Лекин хабар беришса ҳам на синглим, на ота-онам бир бора келиб таъзия билдиришмади, бирор маъракаларига ҳам келишмади. Мен бундан жуда эзилардим, қайнонамнинг олдида изза бўлардим, турмуш ўртоғимнинг кўзига қарашга уялардим.

Келди-кетди бироз тинчигач, уйга бордим. Ойим кўришар-кўришмас менга: «Жуда яхши бўлибди, қизим ундан зап қутилипти», дедилар. «Нега ахир, ойи?» деганимни биламан: «Агар менинг болам бўлсанг, сен ҳам у ерда яшамайсан», дедилар. Синглимнинг менга ғалати қараб туришидан ўнғайсиз аҳволга тушиб қолдим. Уйга қайтиб келсам қайнонам дод-фарёд қилдилар: «Қаердан ҳам сенларни йўлиқтирдим, боламнинг бошини едиларинг». Йиғлаганча уйга кириб кетдим.

— Тўғри-да, — дедилар кетимдан кирган Азиз акам ҳам ғалати оҳангда, — ахир ойингиз билан дадангиз бир бора келса бўларди-ку!

Мен ўша куни жуда катта хатога йўл қўйдим. «Бўлди, етар, энди сиз бормидингиз...» — дедиму уйдан чиқиб кетдим. Ҳа, уларни шундай қийин шароитда ёлғиз қолдириб кетдим. Севган одамимнинг бир оғиз тўғри сўзини кўтара олмадим. Ўша пайтда ундан — бахтимдан ажралиб қолаётганимни хаёлимга ҳам келтирмаган эдим.

Орадан икки ой ўтиб фарзандлик бўлдим. Азиз акам қувониб кириб келганида мен уни совуқ қарши олдим. Ҳатто қайнонам ҳам келдилар, кечирим сўраб: «Бир боламдан айрилганим етар, иккинчисидан ҳам жудо қилманг, мени яна ғам адо қилмасин», деб ялиндилар. Лекин ота-онам «У ерга — биз қадам босмайдиган жойга бориб яшамайсан, улар синглингни бебахт қилишди, куёв хоҳласа уй олиб чиқиб кетсин», дейишди. Ахир қайнонамнинг ишонган тоғлари шу икки ўғил эди-да. Турмуш ўртоғим қайтиб қадам босмади. Яна бир марта «ўғлимни кўраман» деб уйга келганларида акам ва дадам уни ҳайдаб солдилар. «Агар қизимиз сенинг хонадонингга қайтиб борса, биз ундан юз ўгирамиз», — дедилар онам. Шу гапдан кейин Азиз акам уйимизга қайтиб қадам босмадилар. Кўп ўтмай ота-онамнинг қистови билан биз ажралишдик. Нега мен ўшанда ўз бахтим учун курашмадим?!

Қаранг, бир ғам келса кетма-кет келар экан. Синглимни турмушга бердик. Лекин орадан бир йил ўтмай туғруқхонада унинг ўзи ва боласи нобуд бўлди. Онам бу дардни кўтаролмай оғир хасталикка учрадилар, дадам эса ишда хатоликка йўл қўйиб қамалиб кетдилар. Тез орада онам ҳам вафот этдилар. Уч яшар Нодирим билан ўзим ёлғиз акамнинг қўлида қолдим. Бошқа турмуш қуришни сира ҳам истамадим.

Бу орада ишга жойлашдим. Эрталаб ўғлимни боғчага олиб борардим, сўнгра ишга югурардим. Кечқурун эса унинг бийрон-бийрон саволларига эринмай жавоб қайтарардим. «Ойи, дадам ўқишдан қачон келадилар?» «Сен мактабга борганда...» «Кейин мени машинада айлантирадилар-а», «Ҳа». «Китоблар ҳам обкеладиларa?..» У савол бера-бера ухлаб қоларди. Мен эса тунлари мижжа қоқмай чиқардим.

Мен Азиз акамнинг яна бир бор «ялиниб» келишини бутун вужудим билан кутардим. Лекин улар қайтиб келмадилар... Бир куни кўчада Азиз акамларнинг қўшнилари — Моҳира холани учратиб қолдим. У кишидан қайнонамнинг ўғлига куя-куя вафот этганлигини, уларнинг маъракалари тугагач, Азиз акамнинг хорижга малака ошириш учун кетганлигини айтиб бердилар. Сўнгра:

— Эҳ, бечора жудаям қийналиб кетди ўзиям, — деб қўшиб қўйди у киши маъюсгина.

Шу гапларни эшитдиму сўнгги умидларим ҳам поймол бўлди. Лекин бирор марта ўғлимни кўрсатмаганимни, уйдагиларга қўшилиб ўз турмушимга лоқайд қараганимни эсладиму уни айблай олмадим.

Ишхонамдаги ишларим яхши эди. Кичик корхонада бир бўлимни бошқараман. Ўғлим ҳам етти ёшга тўлди. Бу йил мактабга боради. Икки хонали уй олиб алоҳида яшаяпмиз.

Яқинда меҳнат таътилида дам олиб, яна ишхонамга қайтдим. Ҳамхоналарим корхонамизга янги раҳбар келганини айтишди. «Кириб саломлашиб, танишиб чиқсангиз ёмон бўлмасди», — дейишди. Кирдим-у... Лекин бошқа нарсани эслолмайман. «Мумкинми?» дедимми, салом бердимми, йўқми, эсимда йўқ. Биласизми, раҳбарлик курсисида Азиз акам ўтирарди...

Кўзимни очганимда Азиз акам тепамда пиёлада сув ушлаб, хавотир билан менга термулиб турардилар. Кўзимдаги жиққа ёшни қўллари билан артиб, бошимни меҳрибонлик билан силадилар.

— Гулҳаё, майли гапирманг, ҳаммасидан хабардорман. Ўғлимни йўқламаганим учун кечиринг, — дедилар.

Ҳўнграб йиғлаб юбордим ва кўчага отилдим. Ўйларим чалкашиб остин-устун бўлиб кетди. Автобусга чиқдиму ўриндиққа чўкдим. Бошим айланди, хаёлимда кимдир бошимни силагандек бўлди... Яна ҳушимдан кетдим...

Касалхонада биринчи кунлари паришон юришимнинг ҳам боиси шундан. Энди айтинг, опажон, сиз ҳар ҳолда ҳаётнинг аччиқ-чучугини мендан кўра кўпроқ биласиз-ку. Буни гапларингиздан сездим. Азиз акамнинг бошимни силаганлари — мени кечирганларимикан?! Мени унутмаганлари ростмикан? Афсусларим, изтиробларим эвазига яна бахтим қайтармикан?..

Гулҳаёнинг гаплари мени ўйлантириб қўйди. Унга нима деб жавоб топишимни, юрагига қандай йўл билан таскин беришимни билмай, очиқ деразадан бир зум касалхона ҳовлисига термулиб қолдим. Ана, бир йигит касалхона деразаларига бирма-бир термулиб кимнидир қидирарди. Гулҳаёнинг мендан жавоб кутаётганини сезиб турсамда, уни чалғитиш ниятида:

— Қаранг, яна бир булбул гулини ахтаряпти, — дедим ҳазиломуз.

Лекин шу вазиятда ўзимнинг ҳазилимдан хижолат тортдим.

Гулҳаё паришон ҳолда дераза ёнига келди ва бирданига кўзларида нур чақнаб кетди:

— Вой, ахир бу Азиз акам-ку!

Шарифа ИЛЁСОВА.

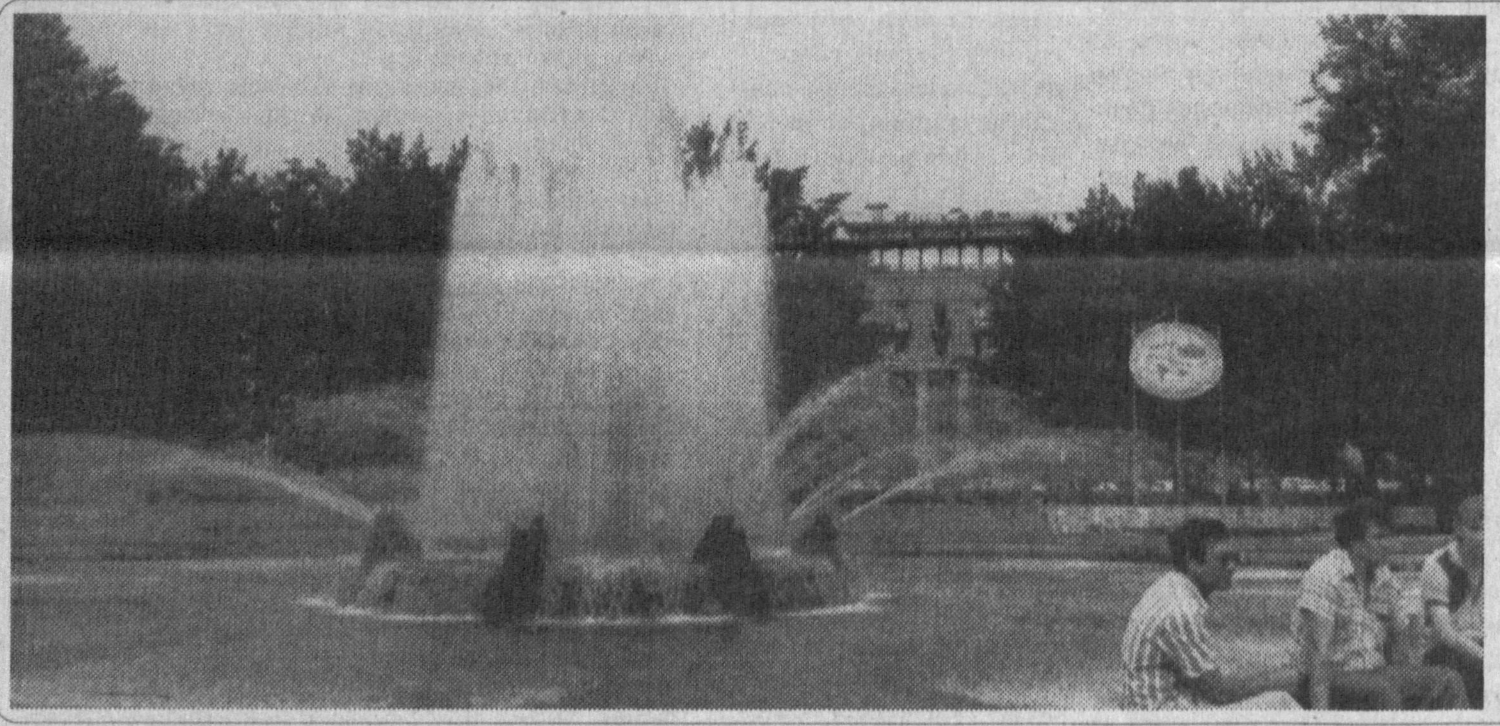

Ёзнинг жазирама палласида фавворалар атрофи ҳузурбахш гўшаларга айланади. Бундай жойларда ҳатто сувнинг шовуллаши ҳам дилларга қандайдир ёқимли туюлади.

Табассум

БЎЁҚЧИ БОТИРВОЙ

Ботирвой балиқ овига бормоқчи бўлди. Аммо чувалчанг ахтариб юргиси келмади. Қармоққа «чувалчанг» деб ёзилган тахтачани илди-да сувга ташлади. Бир оз туриб қараса, пуфакча ўйнаб, балиқ илингандай бўлди. Шартта кўтариб олди. Қармоқда «Товонбалиқ» деб ёзилган тахтача илиниб турарди.

* * *

Ботирвой қушлар бозорига борди. Бир одам учта тўтичани сотгани олиб чиққан экан. Биринчисига юз сўм, иккинчисига икки юз, учинчисига эса минг сўм нарх қўйибди.

Ботирвой сўрай кетди:

— Юз сўмлик тўтичанинг қандай фазилати бор?

— У рус ва инглиз тилларини билади.

— Икки юз сўмлиги-чи?

— У рус, инглиз ва француз тилларини билади.

— Минг сўмлик тўти нечта тил билади?

— Ҳеч нарса билмайди. Бу тўтиларимнинг бошлиғи.

* * *

Парпивой Ботирвойни кўчада учратиб қолди ва сўради:

— Нега бир оёғингга сариқ, иккинчисига қора этикча кийиб олдинг?

— Ўзим ҳам билмайман. Алмаштирай деб уйга қайтиб борсам, у ерда ҳам шу — битта сариқ, битта қора этикча турипти..

Гўзал ХОЛИҚОВА тайёрлади.

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

АҲОЛИ, КОРХОНА ВА ТАШКИЛОТ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

1993—1994 йиллари сўм-купон пуллар муомалада бўлган даврда чиқарилган барча почта маркалари 1994 йилда муомаладан чиқарилмаганлигини яна бир бор эслатамиз.

Чакана савдода сотилаётган (жумладан, матбуот тарқатиш акциядорлик жамияти дўконларида) почта маркалари фақатгина коллекцияларга мўлжалланган бўлиб, почта жўнатмаларини юборишда фойдаланиш мумкин эмас.

Хат — бандероллар жўнатиш учун маркаларни фақатгина почтамт ва алоқа бўлимларида харид қилишингизни сизларга тавсия қиламиз.

«ТОШКЕНТ ПОЧТАСИ» ДАВЛАТ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОРХОНАСИ

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИСИ ДИҚҚАТИГА!

«Сувсоз» трести ва сув ўтказгич бошқармасига қарашли канализация қудуқларига бегона шахсларнинг тушишларини қатъиян ман қилади.

ОГОҲЛАНТИРАМИЗ!

Қудуқларда ҳаёт учун хавфли бўлган заҳарли газлар бор!

«Тошқишлоқмаш» акционерлик жамияти 1997 йилнинг 13 июлидан бошлаб Иссиққўлдаги «Юбилей» пансионатига нархи 10236 сўм бўлган йўлланмаларни сотади. Дам олиш муддати—12 кун.

Дам олувчиларни қулай ўриндиқли автобусларда пансионатга олиб бориш ва қайтариб олиб келиш таъминланади. Йўл ҳақи қиймати 2300 сўм. Жўнаш ҳар 3 кун оралиғида амалга оширилади.

Маълумотларни 136-10-64, 133-80-47, 136-15-96 телефонлари орқали олиш мумкин. Ички телефон 2-36.

ФУТБОЛ ИШҚИБОЗЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Республика Марказий "Пахтакор" ўйингоҳида 1997 йил 13 июль куни Парижда бўладиган футбол бўйича жаҳон биринчилиги учун саралаш ўйинларида Ўзбекистон -Яман миллий терма жамоалари учрашадилар.

Ўйин соат 19.00 да бошланади.

Танаффус вақтида буюм лотерея тиражи ўтказилади.

Тиражда енгил автомобиль, аудио ва видео аппаратуралар, уй ва спорт жиҳозлари ўйналади. Салқин ичимликлар, музқаймоқ ва ширинликлар тановул қилишингиз мумкин.

3-ТРАМВАЙ -ТРОЛЛЕЙБУС ДЕПОСИ ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ:

Машинистка — 1645 сўм маош + 100 фоизгача мукофот пули

Механиклар — 2160 сўм маош + 100 фоизгача мукофот пули

Иш тартиби суткалик.

Чипта сотувчилар — ўртача ойлик маош 4-6 минг сўм

Нарколог-ҳамшира — 2000 сўм ойлик маош

20 ёшга тўлган фуқаролар қуйидаги мутахассисликлар бўйича 11-техника билим юртига ўқишга таклиф қилинадилар:

Троллейбус ҳайдовчилари — ўқиш 6 ой

Трамвай ҳайдовчилари — ўқиш 5 ой

Ойига 1360 сўм стипендия тўланади.

Манзилимиз:

Тошкент шаҳри, Темур Малик кўчаси 3-а уй.

Телефонлар:

63-28-97 — депо ходимлар бўлими

63-19-36 — 11-техника билим юрти

ТРАНСПОРТ:
Автобус: 83,96,49
Трамвай: 6,13
Троллейбус:9,18
«Чимган магазини» бекати.

НАБИ ҒАНИЕВ НОМЛИ ТОШКЕНТ КИНОТЕХНИКУМИ КУНДУЗГИ ВА СИРТҚИ БЎЛИМЛАРГА 1997-98 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН ТАЛАБАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ.

- Кино асбоб-ускуналари ва видеотехникани ишлатиш киновидео-техник оператор;
- Рўзғор радиоэлектрон техникасига хизмат кўрсатиш ва созлаш -радиотехник (радиотелеуста);
- Томошагоҳларга оид тадбирларни овоз техникаси билан таъминлаш - овоз техник-оператори;
- Халқ хўжалиги тармоқларида иқтисод ва режалаштириш техник-иқтисодчи;
- Бухгалтерия ҳисоб-китоби, хўжалик фаолияти назорати ва таҳлили - бухгалтер.

ТАЛАБАЛИККА ҚАБУЛ ҚИЛИШ ТЕСТ СИНОВЛАРИ АСОСИДА ЎТКАЗИЛАДИ

Ҳужжатлар умумий қоидалар асосида қабул қилинади.

Манзилимиз:
700095, Тошкент шаҳри, Талабалар шаҳарчаси, 2-Чимбой, 96-уй.

46-04-00, 46-13-13, 46-47-86.

ПАКЕТЧАЛАРДА ОМАД! БОЙИШГА ИМКОНИЯТ!

«ИНВАЙТ+» ва «ЭЛИС», сотиб олинг, сув қўшинг ва ўйинимизда иштирок этинг!

"Инвайт—Приз" ўйини 15 июлда бошланади!

Бир лаҳзада тайёрланадиган "Инвайт. Сув қўшсангиз бўлди..." савдо маркасидаги озиқ-овқатлар бу — шўрвалар, бульонлар, иссиқ нонушта, кофе, "Инвайт+" ва "Элис" яхна ичимликлари. Чинакам Америкага хос сифат, қулайлик, арзон нархлар.

"Инвайт+" ва "Элис"га сув қўшсангиз бўлди, ажойиб яхна ичимлик пайдо бўлганидек, совғаларимизни ҳам ютиш шунчалик осон.

"Элис"нинг 10 та бўш пакетчаси ёки "Инвайт+"нинг 10 та бўш пакетчасини қуйидаги манзилга юборсангиз: Тошкент, 700000, Бошпочтамт, "Инвайт-ПРИЗ ўйини" ёки конвертингизни Олой бозори Марказий павильонига ташлаб ўтсангиз, бас.

Диққат! Бўш пакетчаларни ташлаб юборманг!

МИНГТА СОВҒА!

ЖАҲОННИНГ ЕТАКЧИ ФИРМАЛАРИ ИШЛАБ ЧИҚАРГАН ТЕЛЕВИЗОРЛАР, ОШХОНА КОМБАЙНЛАРИ, ТОҒ ВЕЛОСИПЕДЛАРИ, РОЛИКЛИ КОНЬКИЛАР, ЎЙИН МОСЛАМАЛАРИ, АУДИО ВА ВИДЕОТЕХНИКА ҲАМДА КЎПДАН-КЎП ЗАРУР ВА ФОЙДАЛИ БУЮМЛАР, ШУНИНГДЕК

"ИНВАЙТ - ПРИЗ" ЮТУҚЛАРИ 1997 ЙИЛ 17 АВГУСТ ВА 28 СЕНТЯБРЬ КУНЛАРИ ЎзТВ ОРҚАЛИ НАМОЙИШ ЭТИЛАДИ. ЮТУҚЛАР НАТИЖАЛАРИ ГАЗЕТАЛАРДА ЭЪЛОН ҚИЛИНАДИ. МАЪЛУМОТ УЧУН ТЕЛЕФОНЛАР: (3712) 77 - 17 - 46, 77 - 80 - 12. СИЗГА ОМАД ТИЛАЙМИЗ!

Супер — «ИНВАЙТ—ПРИЗ» NEXIA автомобили

Собир Раҳимов тумани халқ таълими бўлими ва 22-ўрта мактаб педагогика жамоаси Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган ўқитувчи **Фазлиддин РАСУЛОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этадилар.

Тошкент оқшоми — Toshkent oqshomi

Муассис: ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32

Телефонлар: хатлар – 133-29-70; эълонлар: 133-28-95, 133-08-74, 136-57-65. факс: (3712) 133-29-09.

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади. Нашр кўрсаткичи 64690

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почтаси»га 33-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №10. ❖ Буюртма Г-0438. ❖ Ҳажми — 2 босма табоқ офсет усулида босилади. ❖ Қоғоз бичими А-2 «Шарқ» нашриёт матбаа-концерни босмахонаси. ❖ Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. ❖ Босмага топшириш вақти 11.30. ❖ 5.818 нусхада босилди. 1 2 3 4 5 6.